

Sociālajos medijos izplatās tendenciozi un acīmredzami nepatiesi apgalvojumi jeb mīti par vēja enerģijas ietekmi.

BET KĀDA IR PATIESĀ SITUĀCIJA?

“Dabas daudzveidības samazināšanās — plēsīgie putni un sikspārņi tiek “samalti””

Vēja turbīnu (VES) ietekme uz putniem un sikspārņiem ir ļoti maza

Pētījumi liecina, ka VES ietekme uz putnu nāvi ir 17x mazāka¹ nekā elektroenerģijas ražošanai ar fosilajiem kurināmajiem. Vācijas dati liecina², ka, piemēram, zemkopības nozare rada vairāk nekā 1700 reižu lielāku ietekmi uz putnu mirstību nekā vēja enerģijas nozare.

Dabas aizsardzības pārvaldes un Valsts vides dienesta prasības vēja turbīnām Latvijā paredz putnu monitoringa kameru uzstādīšanu, kas, putniem tuvojoties, tās apstādina, kā arī sistēmas, kas aptur turbīnas sikspārņu aktivitātes stundās, minimizējot jebkādu ietekmi uz šīm sugām.

“Ķīmiskā piesārņojuma bīstamība — katra turbīna satur vismaz 5 tonnas dažādu ķīmisko vielu”

Vēja turbīnas nepiesārņo apkārtējo vidi

Teorētiski ķīmiska piesārņojuma riskus varētu asociēt ar tehniski nepieciešamo eļļu vai gāzu lietošanu, taču vēja turbīnas kopējais eļļas vai gāzu tilpums ir desmitiem reižu mazāks nekā, piemēram, augstsprieguma apakšstacijā, nerunājot par jebkuru degvielas uzpildes staciju, kas turklāt atrodas pilsētā, tieši pie dzīvojamajām ēkām. Vēja elektrostacijām pret eļļas noplūdi³ ir izstrādātas sekundārās izolācijas oderējuma sistēmas ar ģeomembrānu ap ierobežojuma zonas perimetru, kas droši aiztur noplūdes, kā arī katrā turbīnā ir ap 300 dažādu sensoru⁴, kas fiksē jebkādas noplūdes un dod signālu to apturēšanai. Monitoringa prasības ir noteiktas Valsts vides dienesta izdotajos tehniskajos noteikumos.

Līdz 90 % no turbīnas kopējās masas jau ir pārstrādājamas un, piemēram, Siemens Gamesa izstrādājusi⁵ tehnoloģiju pilnīgai vēja turbīnu lāpstīņu pārstrādei — tai skaitā stikla vai oglekļa šķiedru.

¹ National university of Singapore, 2009: <https://tethys.pnnl.gov/publications/contextualizing-avian-mortality-preliminary-appraisal-bird-bat-fatalities-wind-fossil>

² Wind energy facts and figures, 2024: <https://windeurope.org/intelligence-platform/product/wind-energy-facts-and-figures/>

³ MDPI, 2018: <https://www.mdpi.com/2075-1702/6/2/25>

⁴ Wind energy facts and figures, 2024: <https://windeurope.org/intelligence-platform/product/wind-energy-facts-and-figures/>

⁵ Siemens Gamesa, 2023: <https://www.siemensgamesa.com/global/en/home/explore/journal/recyclable-blade.html>

“VUGD nav tehniski un fiziski iespējams dzēst degošas vēja turbīnas augstumā 250-300 m”

Tehnoloģiskais aprīkojums novērš turbīnu aizdegšanos

Vēja turbīnas ir aprīkotas ar zibensnovēdējiem un dažādiem temperatūras, dūmu sensoriem, kas automātiski pārtrauc iekārtu darbību, ja palielinās rādītāji. Šis aprīkojums būtiski samazina jebkādas VES aizdegšanās riskus⁶. Ja tomēr aizdegšanās notikusi:

(1) turbīnās ir ūdens, CO2 vai ugunsdzēsības sistēmas⁷ specializētos aerosolos, (2) ugunsgrēka izraisīto bojājumu apmērs neizplatās tālāk par turbīnu, jo tiešā turbīnas tuvumā atrodas montāžas laukums un pievadceļi, kas aptur uguns izplatību un nodrošina iespēju VUGD operatīvi uzsākt dzēšanas darbus.

“Infraskaņa negatīvi ietekmē veselību. Tā ir nedzirdamā skaņa, kuras ilgtermiņa ietekmes rezultātā rodas reiboņi, galvas sāpes u.c. veselības problēmas”

Troksnis un infraskaņa nerada negatīvu ietekmi

Vairāki pētījumi ir atklājuši, ka vēja elektrostaciju troksnis, tai skaitā infraskaņa, nerada negatīvu ietekmi uz cilvēku veselību:

- 2023. gada Austrālijas pētījumā⁸ secināts, ka nav konstatējama saistība starp vēja turbīnu radītu infraskaņu un cilvēku fizioloģisko vai psiholoģisko veselību.
- LU Skaitliskās modelēšanas institūta pētnieks Ģirts Zāģeris nesenā preses publikācijā⁹ ir norādījis: “legūtie dati pierāda, ka turbīnu radītā infraskaņa ir tik niecīga, ka uz veselību neatstāj nekādu iespaidu. Ja mēs baidītos no šiem trokšņiem, tad mums vajadzētu satraukties arī par mājas ventilatoriem, jo tie, griežoties istabā, rada ļoti līdzīgas vibrācijas”.

“Nekustamā īpašuma vērtības krišanās 50 km rādiusā ir līdz pat —50 %”

Nī vērtības samazinājums tiešā parka tuvumā ir mērens un ar laiku vērtība atjaunojas

- 2024.g. pētījums par ASV¹⁰ rāda 8 % vērtības kritumu 1,5 km rādiusā un 1,1 % kritumu 10 km rādiusā, taču ar laiku šis efekts pazūd, un cenas normalizējas.
- LSE pētījumā¹¹ Lielbritānijā 2013.g., konstatēja 3 % vērtības kritumu īpašumiem 4 km rādiusā no vēja turbīnām, savukārt CEBR pētījums¹² 2024.g. konstatēja, ka īpašumiem 5 km rādiusā nav statistiski pierādāma nekustamā īpašuma vērtības krituma.

⁶ Vestas, 2022: https://www.vestas.com/content/dam/vestas-com/global/en/brochures/turbine-options/Fire_Prevention_Systems.pdf.coredownload.inline.pdf?utm_source=chatgpt.com

⁷ Firetrace, 2020: <https://www.firetrace.com/fire-protection-blog/wind-turbine-fire-protection>

⁸ Environmental Health Perspectives, 2023: <https://ehp.niehs.nih.gov/doi/10.1289/EHP10757>

⁹ Jauns.lv, 2025: <https://jauns.lv/raksts/zinas/648539-meklejam-atbildes-vai-no-veja-rotoriem-sap-galva-un-rodas-citas-veselibas-problemas>

¹⁰ National Academy of Sciences (US), 2024: <https://www.pnas.org/doi/10.1073/pnas.2309372121>

¹¹ London School of Economics, 2013: <https://personal.lse.ac.uk/gibbons/papers/windfarms%20and%20Houseprices%20November%202013%20v5.pdf>

¹² EWEA par CEBR pētījumu, 2014: <https://www.ewea.org/blog/2014/04/wind-farms-really-send-house-prices/>